

Luis Izquierdo, un poeta de l'assentiment

VÍCTOR
OBIOLS

Més enllà del palimpsest, del paratext i del metatext, de l'intertext, tan traginats, encara és possible

l'assoliment d'un discurs poètic genuïnament personal. Quina paradoxa! Izquierdo, fent valer la metàfora de l'ADN en clau literària, sembla contenir en els seus versos tota la poesia universal concentrada, assimilada a força de lectura i saviesa interpretativa. Llegim, en capes successives, tamisats i filtrats, els medievals, el Segle d'Or, el Barroc, el Modernisme (hispanic), fins al superrealisme i la poesia de l'experiència, sobretot aquesta, donant a llum, tanmateix, una poesia de dicció ben singular.

Si ens atenim al concepte orteguà de generació literària, que fixava en períodes de quinze anys, Izquierdo, que és del 36, podria ser encabit en la Generació dels 50 (dels seus col·legues grans: Barral, Gil de Biedma, Ferrater, Marsé...), i és evident que dialoga amb ells, en la literatura i en la vida. Però Izquierdo, que pertany a aquesta noble casta ja inaugurada pels poetes del 27, dels *poetes-professors*, ha anat elaborant la seva obra des d'una posició més aviat autònoma i, pel meu gust, massa clandestina. La lloable iniciativa de Lumen l'any 2006 ens va permetre tenir en un sol volum *Travesías del ausente*, una àmplia antologia de la seva obra, iniciada l'any 1970 amb *Supervivencias*, de la mítica col·lecció Ocnos. Per als que coneixien la seva poesia, la grata sorpresa va ser la darrera secció d'*Inéditos*, amb poemes memorables. Ara, amb *La piel de los días*, on tal vegada pica l'ullet a la cita de Gide, la que al·ludeix a allò que en l'epidermis rau el més profund, Izquierdo afaïçona amb una facilitat espasmodica el seu virtuosisme, ja consolidat amb els anys. Ha fet seva també la divisa de Gil de Biedma, d'aquell vers "d'aprendre a pensar en ratlles comptades". El decasíl·lab d'Izquierdo és d'una naturalitat exquisida, perquè la conjuga amb l'enginy, la perícia tècnica, la precisió expressiva i la inspiració. Una difícil alquímia que és només a l'abast dels millors. Davant de l'estol dels poetes del ressentiment, sort que queden poetes de l'assentiment. ♦

LA PIEL DE LOS DÍAS
LUIS IZQUIERDO
LUMEN
140 PÀG./14,90 €

WIKIMEDIA COMMONS

Hi ha dies que són diferents

SIMONA
SKRABEC

En l'edició dels Jocs Florals d'enguany, el premi extraordinari Salvador Espriu ha correspost a un poema de Carles Miralles. En la seva intervenció al Saló de Cent, el poeta va confessar que els versos van ser escrits en el temps buit entre una conferència i la sortida d'un avió, a Palerm, després d'un passeig per la ciutat i la visita del museu arqueològic. "Hi ha dies que són diferents", va dir Miralles, i aquesta podria ser la millor descripció dels poemes que ens regala Jordi Pàmias (Guissona, 1938) amb *Al cor del món*.

No són, però, els dies que són diferents, ni són les hores quietes quan ens trobem desplaçats, vulne-

rables i insegurs a causa d'un viatge qualsevol, que escriuen els poemes: és la capacitat de penetrar rere l'anècdota, la que atura el temps. He de confessar que els poemes de Pàmias em commouen d'una manera especial. Amb el poeta de Lleida vam compartir un viatge estrany: l'Institut Ramon Llull ens va enviar, poc després de la seva fundació, a Belgrad. S'hi havia publicat una antologia de poesia catalana, el traductor a l'últim moment no va poder venir i així vaig pujar a l'avió jo, una eslovena que parlaria en serbi sobre els catalans a la seu de l'Institut Cervantes. Estrany, creieu-me. Però el que realment recordo del viatge és l'aeroport de Zuric colgat de neu, una senyora que es negava a obeir i a seure al seient que li havia estat assignat i una espectacular ha-

ALCOR DEL MÓN
JORDI PÀMIAS
EDICIONS 62
PRÒLEG DE XAVIER MACIÀ
78 PÀG./18 €

L'horror de l'esclavatge

PERE
ANTONI
PONS

El mar dels traïdors, de Jordi Tomàs, pren com a punt de partida un dels fets més repugnants –i desconeguts– del segle XIX català: el tràfic d'esclaus entre l'Àfrica i Amèrica, amb el qual van fer fortuna algunes grans famílies del país. L'atractiu del tema és evident. La llàstima és que Tomàs redueix molt el quadre històric i se centra només en l'experiència d'un metge jove i idealista que el 1864 s'embarca al *Verge de Montserrat* pensant que és un vaixell comercial quan en realitat es dedica al comerç il·legal de persones. Les dues cites que obren el llibre –de Mandela i Kundera– ens informen sobre quina mirada adoptarà l'autor: una

mirada justicierament moral. Potser a causa d'aquest esperit gairebé de denúncia retrospectiva, la novel·la fa la impressió de ser simple. El protagonista és un heroi clàssic, químicament pur, gairebé premodern en la seva manca de dilemes, dubtes i contradiccions. A penes evoluciona, i les seves accions i reaccions solen ser previsibles i unívokes: comença tenint una idea justa i noble del món i de les persones, després descobreix les atrocitats de l'esclavatge, s'indigna i, finalment, decideix actuar en conseqüència, encara que això suposi posar en perill la pròpia vida. Som lluny de les experiències, plenes de matisos escruixidors, dels personatges de Melville i Conrad. A més, tots els elements del relat –la trama, la galeria de secundaris, l'*attrezzo*–

EL MAR DELS TRAÏDORS
JORDI TOMÀS
PROA
PRÈMILECTOR DE L'ODISSEA
240 PÀG./17 €

bitació d'hotel de dos nivells, en un decrepit palau derrotat pel pas de temps...

Sembla una anècdota allunyada del contingut d'aquest poemari, prescindible, però no ho és pas. El que vull dir amb tot això és que comparteixo plenament l'embadalliment de Jordi Pàmias amb tot el que hi ha allà fora. Tant se val com arribes a ciutats com Turquia i Praga, amb un encàrrec institucional, complint una obligació o gràcies a un viatge col·lectiu amb una munió de turistes desinteressats. El que realment importa és la voluntat de comprensió, de deixar-se sorprendre, alegrar, influir: "Somio que trepitjo, amb els peus nus, / una catifa turca".

La set del desconegut

Aquesta Europa una mica llunyana i prou seductora podria convertir-se en un punt de contacte no pas amb els seus lectors de sempre, sinó també amb generacions intrèpides que hem crescut amb els vols barats i la necessitat imperiosa dels desplaçaments. Pàmias, tot i la seva experiència i serenitat, conserva intacta la set del desconegut.

Hi ha, però, un punt a partir del qual em costa seguir el seu camí i segurament no sóc pas l'única. Quan el poeta pensa confiadament en la mort com "una premonició de l'Amor que m'espera", hi ensopego com amb una pedra i recordo els versos d'un poeta que vaig traduir el 2009: "No em van donar res que m'ajudi/a ser. Cap mena de fe per tenir esperança".

Brane Mozetic, l'autor de *Banalitats* –el títol és prou eloqüent–, expressa així el buit de viure sense costums, sense ritus, amb dies que resulten tots (malauradament) iguals. Jordi Pàmias podria, potser, esdevenir un d'aquells ponts tan necessaris, una prova fefaent que rere la realitat banal, crua i irritant hi ha d'haver alguna mena de llum. El poeta no pertany a l'antigor, però conserva una confiança segons com gairebé xocant. I és aquí on comença realment el viatge, el repte més gran: Què se'ns ha perdut? Sentim l'absència, però què representa? Què hi ha, per tant, "al cor del món"? ♦